

φέρονται εἰς τὸν Σωκράτη καὶ τὸν Ἰορδάνην Βροῦνον.

Οὕτως ἐν πᾶσιν ἔγνω ὁ ἡμέτερος Κῶχ τὴν ἀλήθειαν, οὕτως ἡ ἀλήθεια κατὰ πάντα ἡλευθέρωσεν αὐτόν. O terque quaterque beatus!

ΕΛΕΓΧΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΙΣ

— ❦ —

Α΄.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας συμπληροῦται ἔτος ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ΠΡΟΜΗΘΕΩΣ ἐν τῷ πνευματικῷ ὀρίζοντι τῆς Ἑλλάδος· ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῆς παρ' ἡμῖν ἀρχαίας ἐπιστημονικῆς ξηρασίας τῆς ἀπονεκρούσης πᾶν ὅ,τι γενναῖον καὶ ὑψηλόν, ἐν μέσῳ τῆς ψυχρᾶς ἀδιαφορίας καὶ προκαταλήψεως τῶν ἀποκεκρυσταλλωμένων παρ' ἡμῖν πνευμάτων, τῆς ναρκωτικῆς αὐτῶν ἐπιδράσεως καὶ τῆς ἰησοῦτικῆς ψευδοδιδασκαλίας, ἐχαιρετίσθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς παρὰ πάντων τῶν ὑγιῶς σκεπτομένων ὡς ἀπαρχὴ προοδου ἐν τῇ πνευματικῇ σταδιοδρομίᾳ, ὡς ἔργον τὰ μάλιστα ἐθνικόν, ἕτε σκοποῦν εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ συνοικειώσιν τοῦ ἔθνους πρὸς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, τὰς ἐπιστήμας ἐκεῖνας, αἵτινες εἶνε καὶ θεωροῦνται δικαίως αἱ μόναι καὶ ἀληθεῖς πηγαὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἰσχύος τῶν κρατῶν, αἱ μόναι ὁδοὶ αἱ ἀνυψοῦσαι τὸ πνεῦμα καὶ ὀδηγοῦσαι αὐτὸ εἰς τὸ ἀληθές φῶς. Καὶ μόνη ἡ ἰδέα αὕτη ἐκράτυνε καὶ ἐνέπνευεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἀγῶνι· καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὅτε ῥίπτομεν ἐν βλέμμα εἰς τὴν μακρὰν ὁδὸν ἣν διηύσαμεν, καὶ ἀναλογιζόμεθα τοὺς ἀγῶνας καὶ μόχθους καὶ τὰς πικρίας, ἃς ἐδοκιμάσαμεν, μία μόνον ἰδέα ἐπαυξάνει τὸ σθένος ἡμῶν, δηλ. ὅτι πιστοὶ στρατιῶται εἰς τὴν σημερινὴν τῆς ἐπιστήμης ἐν ἡ ἐτάχθημεν, ἐν μόνον ἐσκοποῦμεν, ὑπὲρ ἐνὸς εἰργάσθημεν καὶ ἐμοχθοῦμεν πάντοτε, ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ μόνης τῆς ἀληθείας.

Ἐπὲρ τῆς ἀληθείας ταύτης ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῆς φύσεως ἠγωνίσθημεν, ἐμμεῖνάντες σταθερῶς ἐν τῇ σφαιρᾷ τῆς παρατηρήσεως καὶ τῆς πείρας. Ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἀξία τῆς μεθόδου ταύτης, χρονολογουμένης ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ρογήρου Βάκιωνος καὶ Γαλιλαίου, ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν θαυμασίων ἀποτελεσμάτων αὐτῆς. Ἡ μὲν ἀρχαία τῶν Ἑλλήνων φυσιολογία ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν δοξασίων τῶν φιλοσόφων μᾶλλον ἢ ἐκ τῆς ἐπιστήμης τῆς φύσεως, οἱ δὲ μελετῶντες αὐτήν, πρὸς οὐδὲν τὴν πείραν λογισάμενοι, οὐδὲν παρετήρουν, ἀλλ' ἐπλασσον συστήματα ἰδανικὰ, δι' ὧν τὰ πάντα ἠρμήνευον. Οὕτω Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ὁ ἰδρυτὴς τῆς τῶν Ἰωνῶν Σχολῆς «ἀρχὴν τῶν ὄντων ἀπερήματο τὸ ὄδωρ». Ὁ Ἡράκλειτος καὶ Ἰππασος ὁ Μεταποντῖνος ἐδημιούργει τὸν κόσμον ἐκ τοῦ πυρός, ὁ Πυθαγόρας τὰρχὰς τῶν ὄντων ἐθεώρει τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰς συμμετρίας τὰς ἐν τούτοις, ἃς καὶ ἀρμονίας καλεῖ· καὶ τέλος ὁ Λεῦκιππος, ἀκολου-

θῶν τὸν Δημόκριτον καὶ τὸν Ἐπίκουρον, ὑπέλαβεν ὡς ἀφορμὴν τοῦ κόσμου τὰς ἀτόμους, «σώματα λόγῳ θεωρητά, ἀμέτοχον κενῶ, ἀγέννητα, ἀδιά, ἀγθαρτα, οὔτε θρασυθῆναι δυνάμενα . . . οὔτε ἀλλοιωθῆναι».

Οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἀρχαίων τούτων φυσιολόγων, καίτοι οὔτε εὐφυῖας οὔτε ἐπιμονῆς ἐστεροῦντο, καίτοι διεκρίνοντο διὰ τὴν τάσιν τοῦ πνεύματος αὐτῶν πρὸς τὸ γενικεύειν, ἐπλανήθησαν ἐν ταῖς περὶ τὴν φύσιν ἐρεῦναις αὐτῶν, καθ' ὅσον, ὀρμώμενοι ἐξ ἰδανικῶν συστημάτων, ἐστήριζαν αὐτὰς εἰς σύστημα φανταστικῶν μᾶλλον ἢ ὑποκείμενων εἰς τὴν ὄρασιν καὶ τὴν ἀφήν. Οὕτως ὁ ζεῖδωρος φωστήρ, ὀνόΚασσίνης ὑπελόγισεν ἑκατομμυρίως μείζονα τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, εἶχε κατὰ τὸν Ἡράκλειτον «εὖρος ποδὸς ἀνθρώπειον», κατὰ τὸν Ἀναξαγόραν ἦτο «παλλὰ πλοῦσιον τῆς Πελοποννήσου», κατὰ δὲ τὸν Ἐπίκουρον «ἐνδέχεται τὰ προειρημένα πάντα ἢ τηλικούτορ ἢ λίκος φαίνεται ἢ μικροῦ μείζων ἢ ἐλάττω». Τόφως αὐτοῦ, ὅπερ ἀνέλυσε ὁ Νεύτων κατὰ μὲν τὸν Ξενοφάνην οὐδὲν τι ἐστὶ ἄλλο ἢ «νεφὸς πεπυρωμένον», κατὰ δὲ τὸν Ἀναξαγόραν «μύθος ἢ πέτρος διάπυρος». Καὶ οὐ μόνον παρὰ τοῖς προσωκραταῖς φυσιολόγοις ἀπαντῶμεν διδάγματα τοιαῦτα ἕνεκα τῆς ἐκ τῶν προτέρων μεθόδου, ἥπερ ἐχρῶντο, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Σταγειρίτῃ, ὁρίσαντι ἐκ τῶν προτέρων πόσα ζῶα ὑπῆρχον καὶ ἀποδεικνύοντι διὰ γενικῶν ἀρχῶν ὅτι οὐδὲν ἄλλο σύμπαν ἢν δυνατὸν νὰ ὑφίσταται.

Παραβάλομεν ἤδη τὴν ἐκ τῶν προτέρων μέθοδον ταύτην τῶν ἀρχαίων φυσιολόγων πρὸς τὰς ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ἐπιμόχθους ἐργασίας τοῦ Κοπερνίκου, μεθ' ἃς ἐξέδωκε τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ «Ὀυράναι περιστροφαι», ἀναλογισθῶμεν τὰς εἰσοκατεῖς ἐρεῦνας τοῦ Γαλιλαίου πρὸς εὐρεσιν τῆς ἀρχῆς τοῦ ἐκκρεμοῦς, τὴν δεκαετῆ πολύμοχθον ἐργασίαν τοῦ Κεπλέρου, δι' ἧς καὶ μόνον ἠδυνήθη νὰ διατυπώσῃ τοὺς πολυθρυλήτους αὐτοῦ νόμους, ἀνακνησθῶμεν τῶν ἀγῶνων καὶ ἐπιμόχθων ἐργασιῶν τοῦ Laplace, τοῦ Νεύτωνος, τοῦ Καρτεσίου, τοῦ Βυφφῶνος ἐν τῇ μελέτῃ τῆς φύσεως, σπουδάσωμεν τὰς θαυμασίας ἀνακαλύψεις τὰς διὰ τῆς πειραματικῆς μεθόδου ἐπιτευχθείσας, ἵνα πεισθῶμεν καὶ κηρύξωμεν αὐτὴν μετ' ἀκραδάντου πεποιθήσεως ὡς τὸ μόνον ἄρθρον τῆς ἐπιστημονικῆς πίστεως, ἐν ᾧ ὁ πιστεύων σωθήσεται.

Μόνον ἐσκοτισμένος ἐγκέφαλος ἀδυνατεῖ νὰ ἐνοήσῃ τὴν ἀληθῆ ἀξίαν τῆς πειραματικῆς μεθόδου ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ζητήσῃ μόνον ὁ μὴ ἔχων οἰκείως πρὸς τὰς πειραματικὰς ἐπιστήμας καὶ τὰ ἐπακόλουθα αὐτῶν δύναται νὰ μὴ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ παρατήρησις καὶ ἡ πείρα εἰσὶ τὰ μόνα σταθερὰ ἐρείσματα, ἐφ' ὧν δύναμεθα νὰ θεμελιώσωμεν ἀληθῆς σύστημα γνώσεων ἐπιστημονικῶν καὶ ὅτι ταῦτα εἶνε τὰ κύρια κριτήρια τοῦ ἀνθρωπίνου ἐπιστητοῦ, αἱ μόναι ὁδοὶ αἱ ἀγοῦσαι εἰς τὴν ζήτησιν τῶν ἀληθῶν ἀρχῶν.

Ἐν τῇ σφαίρᾳ ταύτῃ τῆς παρατηρήσεως καὶ τῆς πείρας θὰ ἐμμείνωμεν σταθερῶς· δὲν συμφωνοῦμεν μετὰ τῶν ἀρχαίων φυσιολόγων καὶ μετὰ τῶν ἡμετέρων ἀντιπάλων· δὲν διαστρέφομεν οὐδὲ κλειόμεν τοὺς ὀφθαλμούς, ἵνα ἀποφύγωμεν τὴν θεωρίαν τῆς περὶ ἡμᾶς φύσεως, ἀλλ' ἐντείνωμεν ταυρηδὸν τὴν ὄρασιν διερευνῶντες καὶ ζητοῦντες ἐν τῷ πεδίῳ τῆς πειραματικῆς ἐπιστήμης. Πολεμοῦμεν παρηρησία τοὺς ἡμετέρους ἀντιπάλους οὐχὶ διὰ τοῦ δόγματος οὐδὲ διὰ κενῆς φράσεολογίας καὶ περιφρονητικῆς δὴθεν· σιωπῆς ἀλλὰ διὰ τῶν ὄπλων τῆς καθαρῆς ἐπιστήμης ἐν τῇ ἐπινοίᾳ καὶ τῆς εἰλικρινείας ἐν τῇ ἐκφράσει, μόνον σκοπὸν προθέμενοι τὴν εἰς τὴν ἀλήθειαν κατανάλωσιν τοῦ βίου κατὰ τὸ ῥητόν τοῦ Ρωμαιοῦ ποιητοῦ «Vitam impendere vero».

(Ἐπεται)

ΑΛΕΞ. Δ. ΒΑΛΒΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΝΟΙΚΤΗ

Κύριε Κώχ τῆς Ἑλλάδος,

Ἐπειδὴ ἐν τῷ *Λόγῳ* τῆς 1. Δεκεμβρίου πληροφορεῖτε ἡμᾶς καὶ σύμπαντα τὸν κοσμον μετ' ἀνυπερβλήτου λεπτότητος καὶ εὐγενείας ὅτι ἔχετε ἀνεξάντλητον ἠθικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν θησαυρὸν, οὗ τὴν δημοσίευσιν καὶ μετάδοσιν ἐξαρτᾶτε μετριοφρόνως ἐκ τῆς ἀπλῆς ἡμῶν θελήσεως, δηλοῦμεν ὑμῖν συμφώνως τῇ ὑμετέρᾳ ἐπιθυμίᾳ ὅτι θεωροῦμεν ἔγκλημα καθοσιώσεως κατὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς φιλοπατρίας καὶ τοῦ παρόντος καὶ μέλλοντος συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος νὰ μὴ συναινέσωμεν εἰς τὴν ὑφ' ὑμῶν ἐξόρυξιν τοῦ ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν κατακεχυμένου ἀκνώτου πλούτου—τοῦ νέου τούτου χρυσοκιτρίνου Κωχικοῦ ὑγροῦ—οὗ τὴν «ἀποδεικτικὴν δύναμιν» καὶ ὑμεῖς αὐτὸς διαῤῥήδην, ὡς εἰκός, θαυμάζετε.

Ἐρῶσθε θησαυρωχῶν.

Ἵστερόγραφον.— Συγχάρομεν ὑμῖν ἀπὸ καρδίας ἐπὶ τῇ περιφρονητικωτάτῃ σιωπῇ, ἧς ἠξιώσατε μέχρι τοῦδε πάντα τοῦ Haec vel τὰ διδάγματα, οὐδὲν εἰσὸνδὲν αὐτῶν ἀντειπόντες. Ὁ Pasteur τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰωάννης Σκαλιτσούνης, ὁ συνάδελφος ὑμῶν, κύριε Κώχ, εὐφύσιστα ἀνήγγειλεν εἰς τὸν ἀναπλατιόμενον Ἑλληνισμόν ὅτι θὰ ἐξελέγξῃ «τὸ ψεῦδος καὶ τὴν σοφιστείαν» τοῦ ἐν Ἰένῃ καθηγητοῦ «δι' ἰδιαιτέρου ἐπιστημονικοῦ ἔργου». Ὑμεῖς τί κάθησθε; Εἶνε δύσκολον ἄρα γε νὰ ὑποσχεθῆτε τοῦλάχιστον καὶ ὑμεῖς τὸ αὐτό; Ἀλλὰ, συγγνώμη, λησμονοῦμεν! Ἐνομιζόμεν ὅτι ἀνήκετε εἰς τοὺς κοινούς τῶν θνητῶν! Ὑμεῖς, κύριε Κώχ, δύνασθε ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ τόπῳ, ἐν πάσῃ ὥρᾳ καὶ στιγμῇ νὰ πράξετε ὅ,τι ὁ Τεργεσταῖος Pasteur ὑπισχνεῖται νὰ πράξῃ ἐν δυστοκίᾳ χρόνου μακροῦ, εὐδηγοῦ-

μενος ἐκ τῶν σοφῶν τῆς φυσιοδιφίας ἐρμηγέων! Ἐκ τούτου δὲ βεβαίως καὶ ἡ χρυσὴ ὑμῶν σιωπῇ.

Ἐρῶσθε σιωπῶν.

Ἵστατόγραφον.— Ἐν τῷ *Λόγῳ* τῆς 17. Νοεμβρίου παραπονεῖσθε κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ πολιτείας ἢ, ὡς ὑμεῖς πινδαρικότατα λέγετε, κατὰ τῆς «νηπιότητος τῶν ἀκούοντων» ὅτι «παραγωνίζεσθε», ὅτι «διαβάλλεσθε», ὅτι «καταδιώκεσθε», καίτοι «εὐγυῖως φρονεῖτε», καίτοι «κρατύνετε τὴν ἀλήθειαν τῶν ἐθνοσωτηρίων ἀρχῶν». Παρατηροῦντες ὑμῖν εὐσεβάστως ὅτι ἴσως ἀναρμόδιος εἶσθε νὰ κρίνητε ὑμεῖς αὐτὸς τὴν ὑγίειαν τῶν ὑμετέρων φρενῶν καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὑμετέρας κρατυντικῆς διδασκαλίας, συνυπομνησκόμεν εὐλαβέστατα ὅτι ἡ λεοντῆ ὑμῶν αὕτη ἀπὸ πολλοῦ ὑπάρχει γνωστὴ, καὶ «οὐδενὶ λέων ἐνομισθητε»: «καὶ φυγὴ μὲν οὐκ ἦν ἀνθρώπων, φυγὴ δ' οὐ ποιμνίων». Ἦδη δέ, ὅτε πνεύσαντος τοῦ αἰθρίου Βορέου τοῦ Haeckel, ἢ τοῦ λέοντος δορά, ἦν εἶχετ' ἐπενδεδυμένην, περιηρέθη καὶ ἐν τῇ συνειδήσει ἔτι ὑμῶν αὐτῶν, τί πάσχετε; Καταμανθάνετε τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν;

Ἐρῶσθε ἄνευ λεοντῆς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Νικολαΐδην ἰατρὸν, Αἰκατερίνην. Ἐκ τῶν 122 χρ. φρ. ἀντίτιμον 14 συνδρομῶν πληρωθεισῶν ὑμῖν δὲν ἐλάβομεν μέχρι σήμερον οὐδέν. Σᾶς εἰδοποιοῦμεν καὶ πάλιν, πράξετε δὲ ὅ,τι ἐγκρίνετε· ἔχετε μόνον τὴν πεποιθῆσιν ὅτι μὲ 140 δρ. δὲν χανόμεθα. Marin Jannakis, Braila. Οὐδεμίαν ἀπάντησιν σας ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου ἔχομεν· ἐὰν δὲν εὐκαιρῆτε νὰ γράψητε δύο λέξεις, ἀποστείλατε τοῦλάχιστον τὸ ἀντίτιμον 3 συνδρομῶν. Παρακαλοῦνται ἐπίσης νὰ ἀποστείλωσι τὰς συνδρομὰς των οἱ ἐν Ὁδησῶ κ. κ. Ἰωάν. Σέλας, Περικλῆς Ραφαήλ, Κ. Καλόθη, Ι. Συνοδινός, Γεώρ. Κοσσένας. Ἐπίσης ὁ ἐν Σμύρῃ κ. Θεολ. Δημητριάδης (συνδρ. 5). Ἐπίσης οἱ ἐν Καίρω Γεώργ. Γιενναρόπουλος, Γεώργ. Δεκουλάκος· ἐπίσης οἱ ἐν Κόσταν ἀδελφοὶ κ. κ. Ἀγγελόπουλοι· ἐπίσης ὁ ἐν Νίκιᾳ κ. Ἀλέξ. Βόλτος· ἐπίσης ὁ ἐν Abou-Kibir Παντελῆς Σφακιανός· ἐπίσης οἱ ἐν Chebrekhit κ. κ. Ν. Λογοθέτης, Ἀντ. Ραΐκος, Γεώργ. Μήτσου· ἐπίσης οἱ ἐν Μιτυλήνῃ κ. κ. Γαβριήλ Γιαννάκης, Χ. Ἀθανασιάδης· ἐπίσης οἱ ἐν Αἰξινίδειᾳ κ. κ. Π. Σαράντης, Ε. Ἐλευθερόπουλος (2), Francois Grollo, Ν. Grollo, G. Cleogenes· ἐπίσης οἱ ἐν Birket-el-Sab κ. κ. Ξ. Παραχειμῶνας, Ἀλέξ. Σακελαριάδης, Κ. Χωραφᾶς, Ι. Δαμαλάς· ἐπίσης οἱ ἐν Αἰτωλικῶ κ. κ. Δ. Κτιστόπουλος, Φ. Βάλβης· ἐπίσης οἱ ἐν Ἀγυολιρίτση κ. κ. Α. Παπαλεξόπουλος, Ν. Καρυτινός, Φ. Κοκκίνου, Ι. Μοσχούλας, Ἀρ. Οἰκονόμου· ἐπίσης οἱ ἐν Ἀνδριταίῃ κ. κ. Πουρνάζος καὶ Παπαδήμου τὴν β' ἐξᾶμ. Ἐπίσης οἱ ἐν Ἀργῶ κ. κ. Σ. Καλλέλης, Ι. Δημητριάδης β' ἐξᾶμ. Ἐπίσης οἱ ἐν Λεβαδείᾳ κ. κ. Γατσᾶς, Μαγιάκος, Κατωγάς, Μέγας, Χατσόπουλος β' ἐξᾶμ. Ἐπίσης ὁ ἐν Βόλῳ κ. Σταματόπουλος ἔργ.

(Ἀκολουθεῖ.)